

ASUNTOSUUNNITTELU

Lepo ja työskentely

asunnot, asuinhuoneet, makuuhuoneet
bostäder, sovrum
dwellings, bedrooms

Tässä ohjekortissa esitetään asunnon makuuhuoneita sekä lepoon ja työskentelyyn liittyvien toimintojen tilantarpeita. Ohjeet on tarkoitettu ensisijaisesti uudisrakentamiseen. Korjausrakentamiseen niitä voidaan käyttää soveltuvien osien.

Asuntosuunnittelun ohjekorttien julkaisujärjestyksen voimassa olevat määräykset, ohjeet ja muu kirjallisuus on koottuna RT-ohjekortissa Asuntosuunnittelu, Yleistä.

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 SUUNNITTELUN
LÄHTÖKOHDAT
- 2 TOIMINNAT JA NIIDEN
TILANTARVE
- 3 TILASUUNNITTELU JA
MITOITUS

1 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Asuinhuone, joka on ensisijaisesti tarkoitettu nukkumiseen ja lepoon, on makuuhuone. Makuuhuone on usein tarkoitettu ruokakunnan jäsenen työskentelyyn, yksityiseen oleskeluun, harrastuksiin jne.

Makuuhuoneita käytetään myös päivälepoon ja rentoutumiseen. Tämä on tärkeää erityisesti vanhuksille ja lapsille sekä muille paljon kotona oleskeleville. Suunnittelussa otetaan huomioon tarpeellinen väljyys, joustavuus ja monikäyttöisyys.

Makuuhuoneista on yleensä suora yhteys eteis- tai kulkutiloihin. Makuuhuoneista voi olla välitön pääsy hygieniatiloihin, ulkotiloihin yms. Huoneiden monipuoliset toiminnot asettavat omat vaatimuksensa huoneiden sijoittamiselle ja ääneneristykselle.

Suurten asuntojen yhden makuuhuoneen varustaminen peseytymistilalla ja omalla sisäänkäynnillä, josta on yhteys varsinaiseen eteiseen, lisää huoneen käyttömahdollisuuksia ja koko asunnon toiminnallista joustavuutta.

Liikkumisesteisten huomioon ottaminen edellyttää riittävää tilavarausta toisen henkilön avustamiselle ja pyörätuolin käytölle. On suositeltavaa, että asunnon yksi makuuhuone täyttää nämä vaatimukset.

Ohjeet koskevat asuntojen makuuhuoneita. Erityisasumiseen, kuten hoito- ja majoituslaitoksiin ja palveluasuntoihin liittyviin makuuhuoneisiin ohjeita voidaan käyttää vain soveltuvien osien.

2 TOIMINNAT JA NIIDEN
TILANTARVE

Tilantarpeen määrittämisessä on otettu huomioon toiminnan tarvitsema tila, tarvittava liikkumistila sekä mahdollisen kalusteen, sen käytön ja siivouksen tarvitsema tila.

Makuuhuoneiden tavallisimpien huonekalujen ja kiinteiden varusteiden tilantarve on esitetty RT-ohjekortissa

- Asuntosuunnittelu. Irtokalusteiden tilantarve.

Sänkyjen ja vapaan tilan tarve

Kuvassa 1 annetaan sänkyjen tilantarvaukset niiden käytön vaatimine vapaine tiloineen. Vanhemmille tarkoitettu makuuhuoneessa varataan tilaa myös pikakulapsen sängylle.

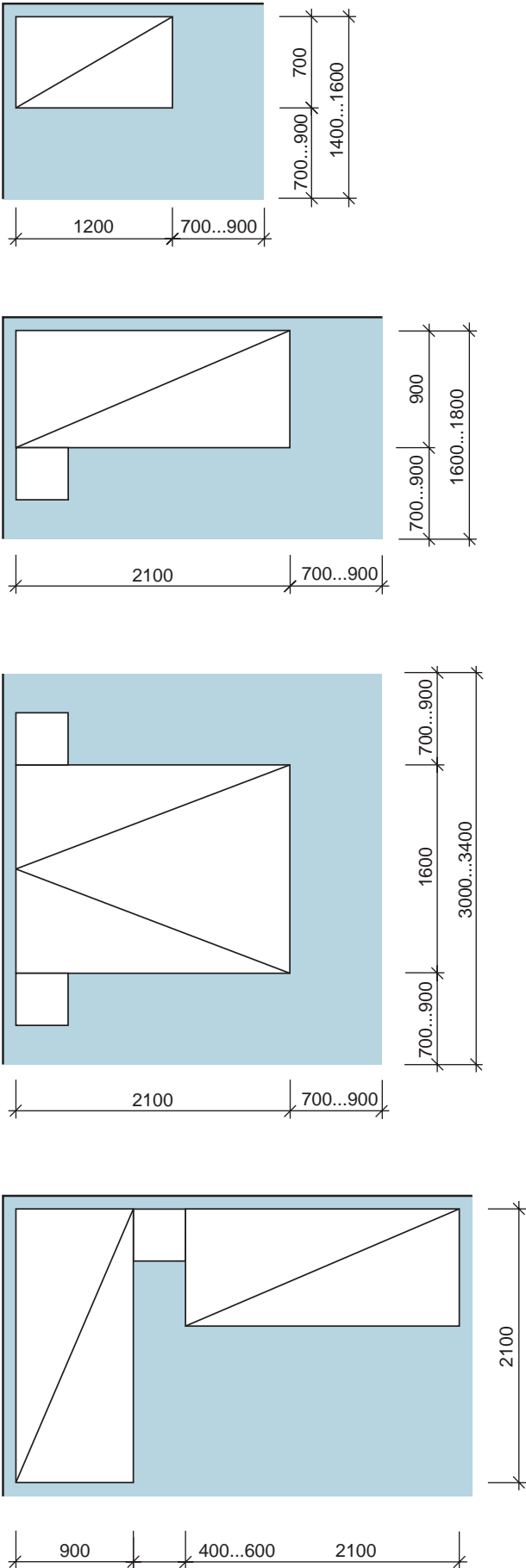
Vuoteen sijaamisen ja siivoamisen sekä yöpöydän ja tuolin sijoitusvaihtoehtojen kannalta on eduksi, että sängyn vierellä on vapaata tilaa vähintään 700 mm.

Säilytys

Jokaiseen makuuhuoneeseen varataan henkeä kohti yleensä tilaa vähintään kahdelle säilytyskomerolle, joista toinen on tankokomero. Komerot voidaan korvata vaatehuoneella. Kiinteiden kalusteiden sijoituksessa otetaan erityisesti huomioon huoneen irtokalusteiden kalustettavuuden vaatimukset. Siirrettävien säilytyskalusteiden käyttö kiinteiden kalusteiden asemasta monipuolistaa ja parantaa huoneen kalustettavuutta ja muunneltavuutta.

Tekstiilien, vaatteiden, harrastusvälineiden yms. säilytyskalusteiden ja niiden käytön tilantarve sekä mitoitus on esitetty RT-ohjekortissa

- Asuntosuunnittelu. Säilytys.

Kuva 1.
Sänkyjen ja niiden käytön tilantarpeet, 1:50.

Pienen lapsen hoito

Pienen lapsen hoitopöydän mitat ja tilantarve esitetään kuvassa 2. Hoitopöydän yhteydessä tarvitaan säilytystilaa hoitotarvikkeille ja vaipoille, esimerkiksi alakaappeja, seinäkaappeja tai hyllyjä. Seinäkaappeja tai hyllyjä ei tule sijoittaa hoitopöydän yläpuolelle. Hoitopöytä sijoitetaan lähelle vauvan vuodetta ja pesutiloja, esimerkiksi vanhempain makuuhuoneeseen.

Työnteko kotona

Jokaisessa makuuhuoneessa varataan tavallisesti tilaa huoneen koosta ja käyttötarkoituksesta riippuen yhdelle tai kahdelle työpöydälle ja niiden käytölle, kuva 3.

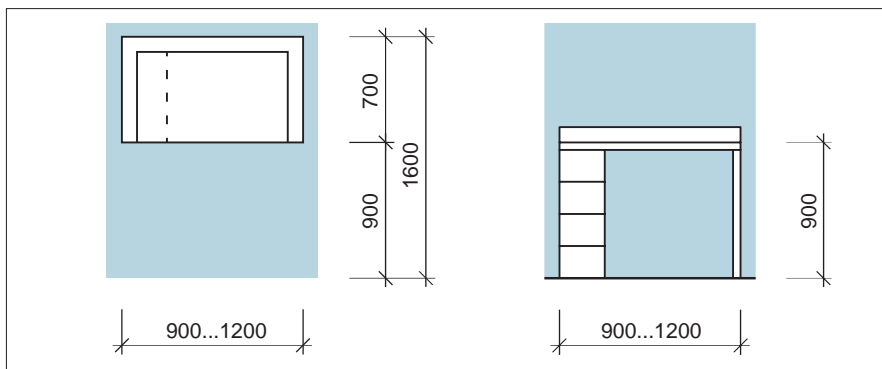
Kotona tehtävä työ, opiskelu, tietokoneen käyttö yms. edellyttävät yleensä suurempaa tilavarausta. Käyttöä varten tarvitaan kalusteen pidemmän sivun edessä vapaata tilaa, johon voidaan sijoittaa apupöytä tai kirjahylly. Kotityöhön soveltuvan työpöydän koko ja käytön tilantarve esitetään kuvassa 4. Vapaata tilaa suositellaan järjestettäväksi myös kalusteen toiseen päättyyn.

Alkovin ja parven käyttö

Oleskelutilaan tai esimerkiksi aulaan liitettävä alkovi lisää yleensä asunnon joustavuutta ja käyttömahdollisuuksia. Alkovi voidaan käyttää esimerkiksi ylimääräisenä makuupaikkana, työ- tai leikkutilana.

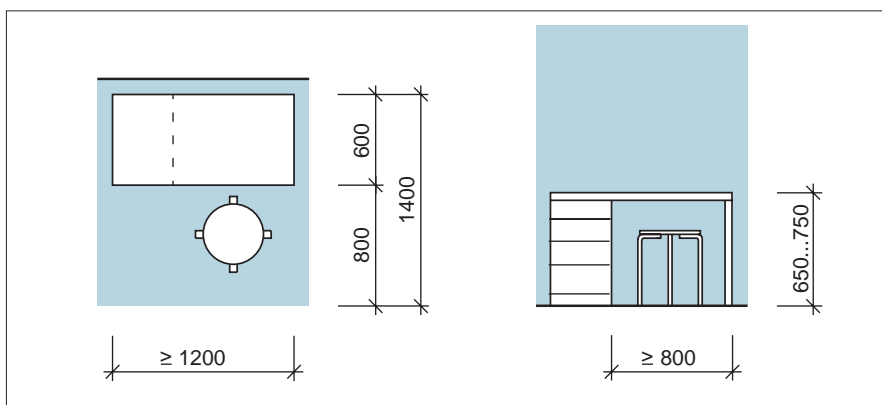
Esimerkkejä alkoveista ja niiden kalustamisesta lepoa ja työskentelyä varten esitetään kuvassa 4.

Parven käyttö edellyttää riittävää, yleensä vähintään noin 3000 mm:n huonekorkeutta. Parvi tarjoaa monia käyttökelpoisia asunnon käyttöä parantavia keinoja erityisesti pienissä asunnoissa ja vanhojen asuntojen peruskorjauksessa.

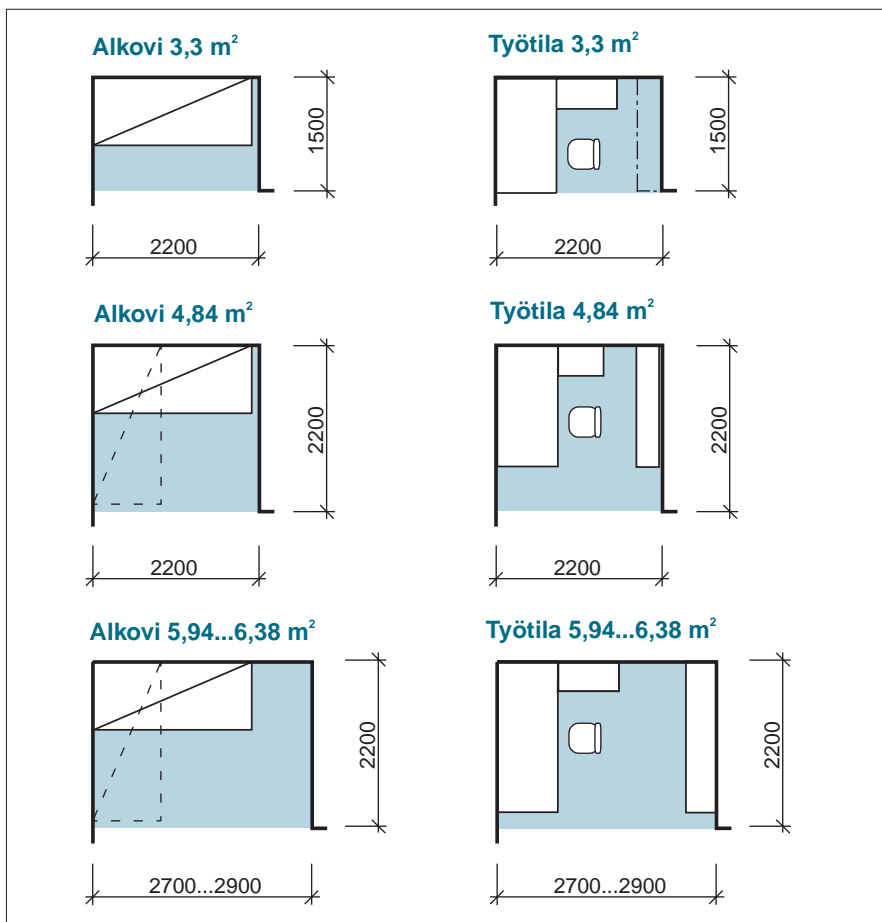
Kuva 2.

Pienen lapsen hoitopöydän ja sen käytön tilantarve, 1:50.

Kuva 3.

Pienen työpöydän ja sen käytön tilantarve, 1:50.

Kuva 4.

Esimerkkejä erikokoisten tilojen kalustamisesta lepoa ja työskentelyä varten, 1:100.

3 TILASUUNNITTELU JA MITOITUS

Makuuhuoneiden tilasuunnittelussa keskeinen tavoite on huoneiden monikäyttöisyys. Mitoituksen kannalta määräävä nä tekijänä on niiden käyttö makuuhuoneina.

Kuvissa 5, 6 ja 7 esitetyissä esimerkeissä on ensisijaisesti tarkasteltu tilantarvetta eri kalustusvaihtoehdoilla. Ovet ja ikkunat on sijoitettu kalusteiden mukaan.

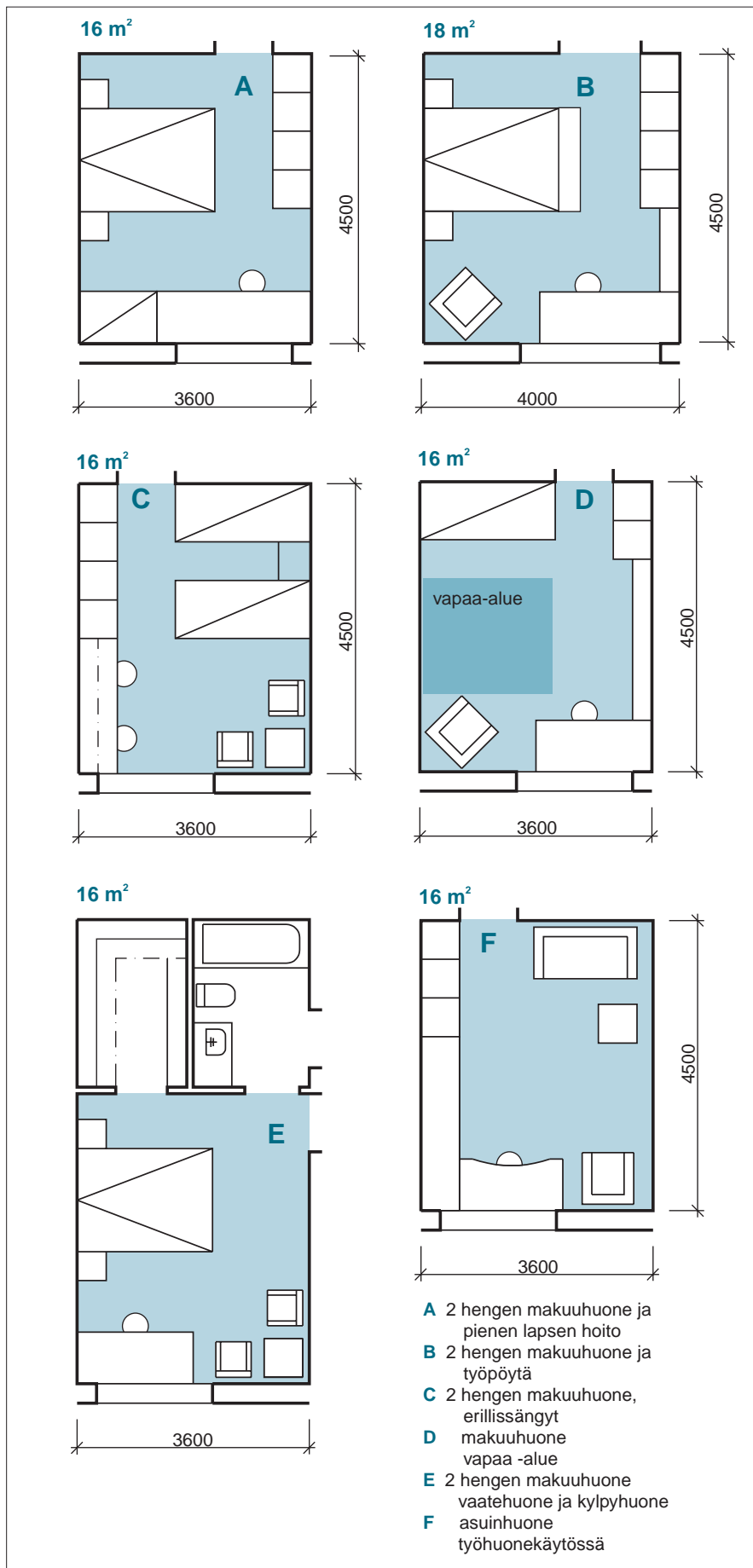
Makuuhuoneet voidaan jaotella niiden koon ja tavoitteena olevan käytön perusteella kahden ja yhden hengen makuuhuoneisiin:

- **kahden hengen makuuhuone**, johon yleensä tulisi voida sijoittaa:
  - parisänky yöpöytineen
  - pikkulapsen sänky ja hoitopöytä tai työpöytä ja kirjahylly
  - vähintään neljä komeroa
  - tilavaraus em. kalusteiden käytölle ja tarvittaville kulkuväylille
  - harrastusvälineet (vapaa-alue).

Makuuhuone mitoitetaan niin, että parisänky voidaan aina korvata kahdella erilleen sijoitetulla sängyllä.

Kahden hengen huoneen pinta-ala edellä mainituilla kalusteilla on huoneen muodosta ja aukotuksesta riippuen noin 16 m², kuva 5.

Makuuhuoneeseen voi liittyä myös vaatehuone ja pukeutumistila. Suurissa asunnoissa makuuhuoneen yhteyteen voidaan suunnitella oma peseytymistila.

Kuva 5.

Esimerkkejä kahden hengen makuuhuoneen kalustettavuudesta eri tavoin. Oven ja ikkunan sijainti vaikuttaa huoneen kalustettavuuteen. 1:100.

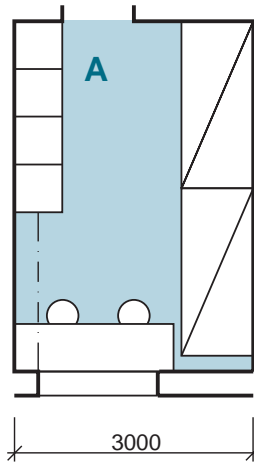
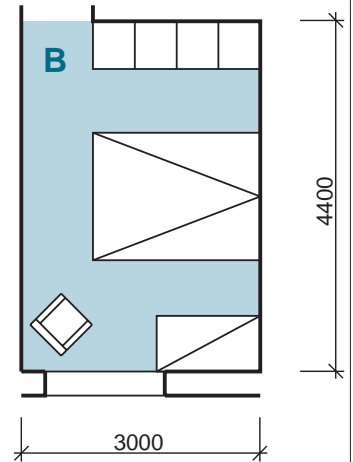
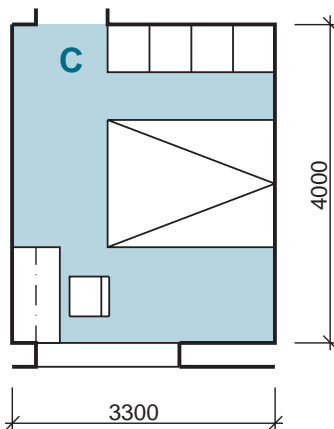
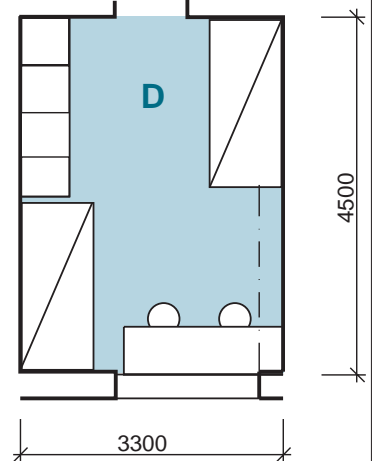
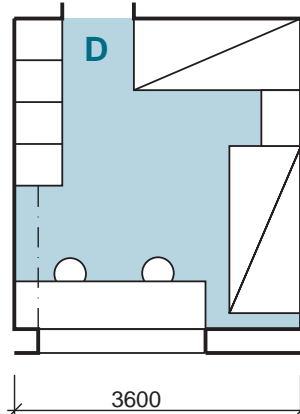
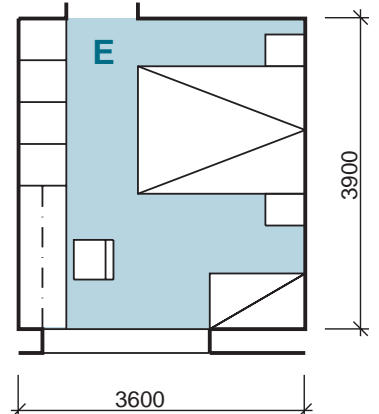
- **väljä yhden hengen tai pieni kahden hengen makuuhuone**, johon yleensä tulisi voida sijoittaa:
  - kaksi seinän vierelle sijoitettavaa erillistä sänkyä
  - työpöytä
  - vähintään kaksi komeroa/hlö
  - tilavaraus em. kalusteiden käytölle ja tarvittaville kulkuväylille.

Vaihtoehtoisesti tällaiseen huoneeseen voidaan sijoittaa:

- parisänky
- pikkulapsen sänky tai työpöytä
- vähintään neljä komeroa
- tilavaraus em. kalusteiden käytölle ja tarvittaville kulkuväylille.

Huoneen pinta-ala on huoneen muodosta ja aukotuksesta riippuen noin 13...15 m², kuva 6.

Etenkin koululaisille on tärkeää, että makuuhuoneessa voi tehdä koti- ja kirjotustöitä. Makuuhuoneessa tarvitaan rauhaa myös muihin askareisiin, harrastuksiin ja tilaa ystävien tapaamiseen.

13...14,5 m²13...14,5 m²13 m²15 m²14 m²14 m²

- A 2 hengen makuuhuone, erillissängyt ja työpöytä
- B 2 hengen makuuhuone ja pienen lapsen sänky
- C 2 hengen makuuhuone ja työpöytä
- D 2 hengen makuuhuone erillissängyt ja työpöytä
- E 2 hengen makuuhuone, pienen lapsen sänky ja työpöytä

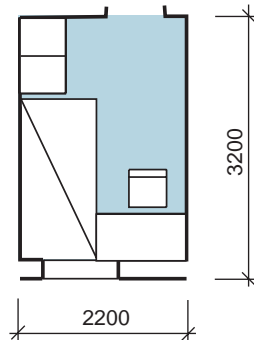
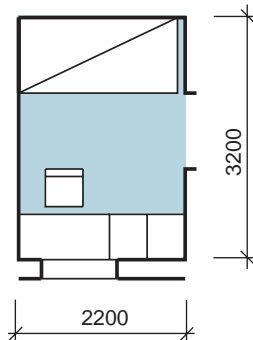
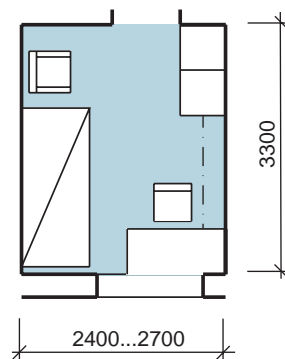
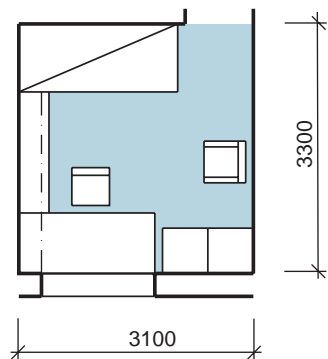
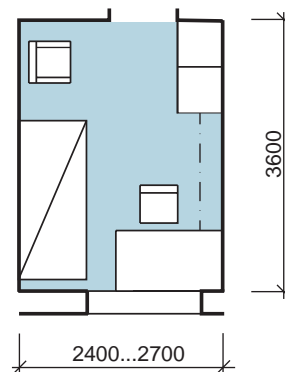
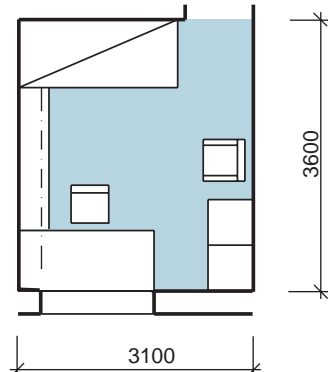
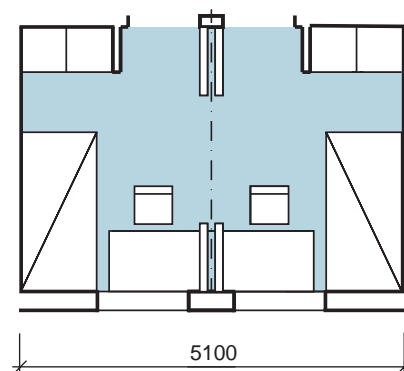
Kuva 6.

Esimerkkejä väljistä yhden hengen tai pienistä kahden hengen huoneista. Oven ja ikunan sijainti vaikuttaa huoneen kalustettavuuteen. 1:100.

- **yhden hengen makuuhuone**, johon tavallisesti sijoitetaan:
  - yksi seinän vierelle sijoitettava suuri yhden hengen sänky
  - työpöytä yhdelle hengelle
  - vähintään kaksi komeroa
  - kirjahylly
  - tilavaraus em. kalusteiden käytölle ja tarvittaville kulkuväylille.

Tällaisen huoneen pinta-ala on huoneen muodosta ja aukotuksesta riippuen 7...10 m², kuva 7.

Käyttökelpoinen ja asunnon joustavuutta parantava ratkaisu on ison makuuhuoneen suunnittelu siten, että se voidaan jakaa kahdeksi yhden hengen makuuhuoneeksi, kuva 7.

7 m²7 m²8...9 m²10 m²8,5...9,5 m²11 m²18,5 m²

Kuva 7.

Esimerkkejä yhden hengen makuuhuoneista. Oven ja ikkunan sijainti vaikuttaa huoneen kalustettavuuteen, 1:100.

Mitoitus liikkumisesteisille

Liikkumisesteisille sopiva makuuhuone mitoitetaan ja suunnitellaan niin, että sen kalustamiseen on useita vaihtoehtoja. Sänky sijoitetaan pääty seinää vasten siten, että vuoteesta voi nähdä ovelle, viereiseen huoneeseen ja ulos. Pyörätuolin kääntymistä varten ulkokäyttöön soveltuvan pyörätuolin vapaan tilan tarve on $\varnothing 1500$ mm, sisäkäyttöön soveltuvan pyörätuolin $\varnothing 1300$ mm. *Kuvat 8 ja 9.*

Yhden hengen makuuhuoneessa sängyn toisella sivulla riittää $800\ldots 900$ mm tila, jos päädyssä on tilaa 1300 mm. Kahden hengen makuuhuoneessa voi vapaa tila sängyn päädyssä olla $800\ldots 900$ mm, mikäli parisängyn molemmilla sivuilla on 1300 mm... 1500 mm leveä vapaa tila.

Tällaisen huoneen pinta-ala vaihtelee $12,5\ldots 16,5$ m². Tällainen huoneeseen on mahdollista sijoittaa vaihtoehtoisesti tavallista suurempi parisänky. *Kuva 9.*

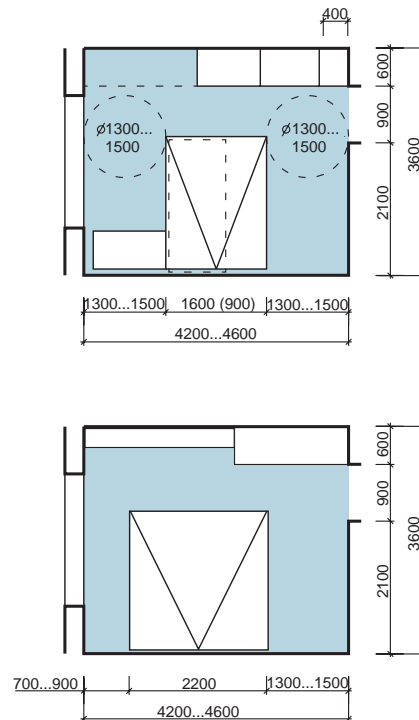
Erityisesti pyörätuolin käyttäjän makuuhuoneessa kaappien suositeltava leveys on 800 mm. Kun komero sijaitsee 400 mm päässä nurkasta, pyörätuolista on helpompi ulottua komeroon. Kaappien käyttökelpoisuutta lisäävät kiinteiden tankojen ja hyllyjen asemesta käytettävät ulosvedettävät tankotelineet ja hyllyt. Kaappien tulisi olla ilman sokkelia. Jos kaapeissa on sokkeli, sen korkeuden tulisi olla vähintään 200 mm ja syvyyden 150 mm.

Liikkumisesteisten makuuhuoneesta tulisi olla mahdollisimman suora yhteys wc- ja peseytymistiloihin ja ulkotiloihin.

Ääneneristys

Asuinrakennukset pyritään suunnittelemaan siten, etteivät makuuhuoneet rajoitunut toisen huoneiston hormoneihin ja erityisesti melua aiheuttaviin vesikalusteisiin, hissikuiluun tai melua aiheuttaviin yhteistiloihin.

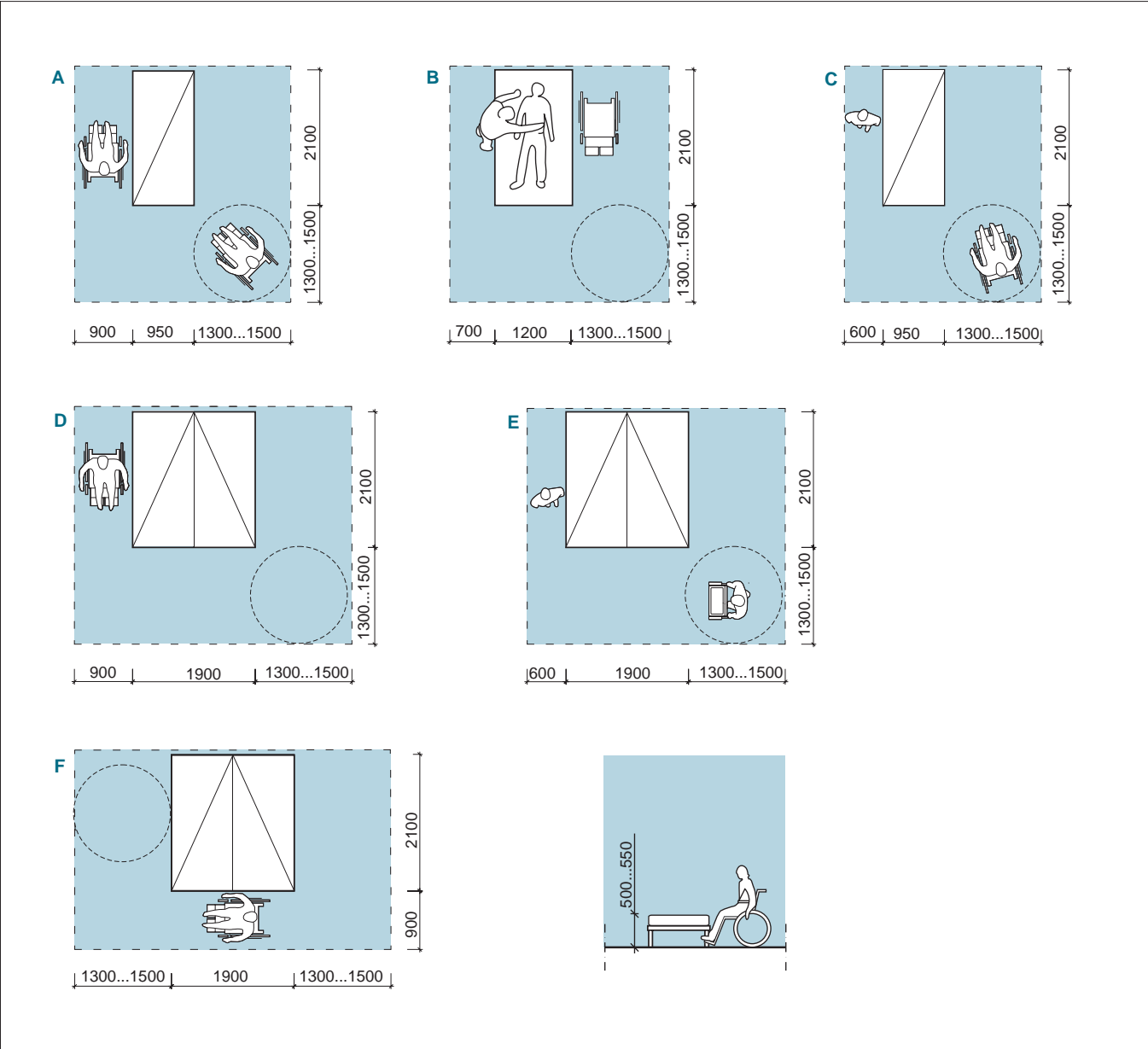
Makuuhuoneiden tulee olla eristettävissä asunnon muista tiloista ovilla. Asumisen toimintojen toisilleen aiheuttamaa häiriötä voidaan vähentää tehokkaasti tilojen sijoittelulla ja ryhmittelyllä.

Kuva 8.

Pyörätuolin käyttöön soveltuva kahden hengen makuuhuoneen mitoitus. Tähän noin 15 m² makuuhuoneeseen mahtuu vaihtoehtoisesti tavallista isompi parivuode. 1:100.

Kuva 9.
Esimerkkejä pyörätuolilla ja rollaattorilla toimimisen ja liikkumisen tilantarpeista makuuhuoneessa, 1:100.